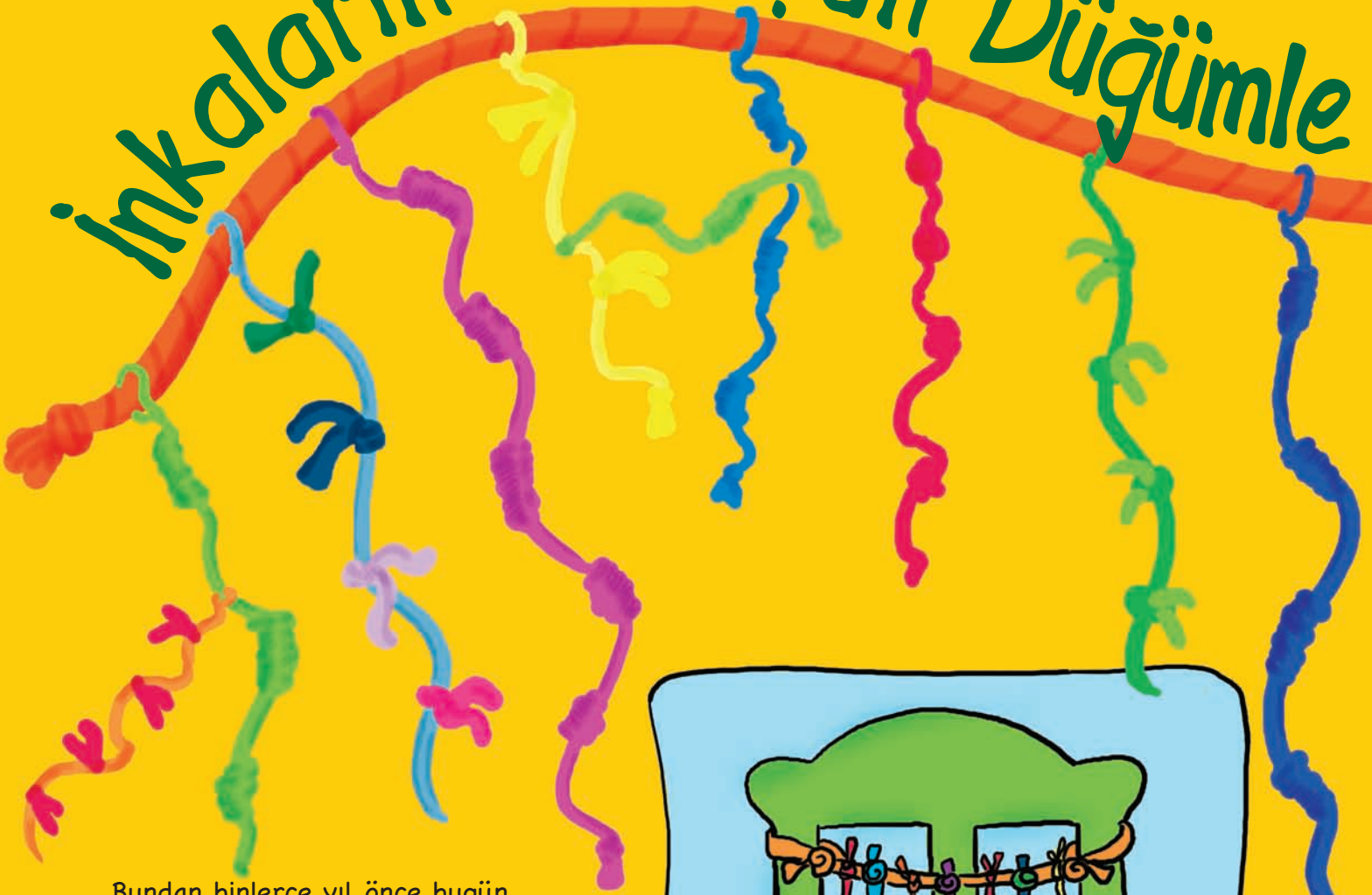
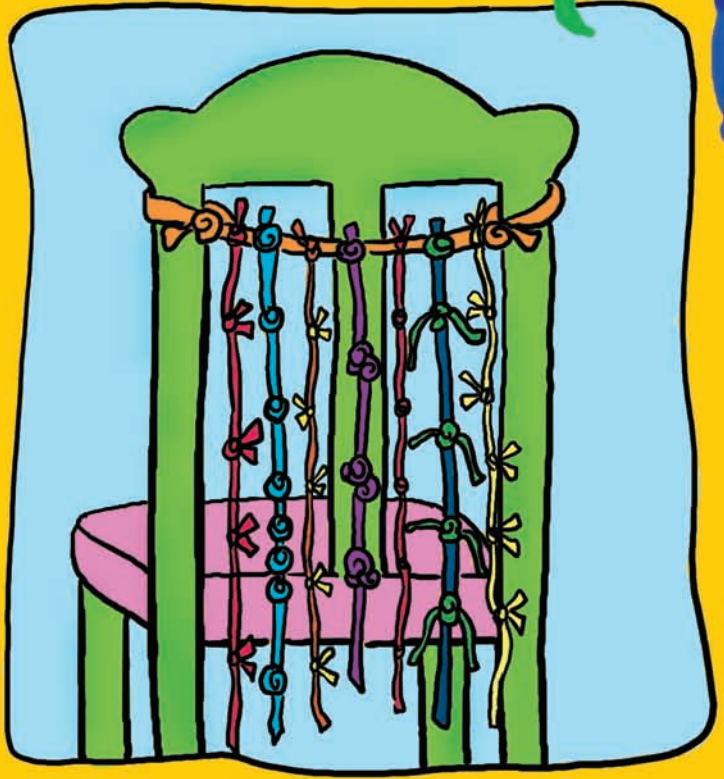

İnkaların “Konuşan Düğümle”

Bundan binlerce yıl önce bugün Peru'nun bulunduğu bölgede İnkalar yaşamış. İnkalar, bilgileri kaydetmek için yazı kullanmazlarmış. Bilgileri, özellikle de sayıları, kâğıt ya da taş üzerine yazmak yerine, rengârenk ipler üzerine düğüm atarak kaydederlermiş! Bu ipleri de “kipu” (“kipu” okunur) adı verilen demetler haline getirirlermiş. Khipu'ları oluşturan düğümlerin biçimlerinin, birbirlerinden uzaklıklarının ve iplerin renklerinin her birinin farklı anlamları varmış. Bugün And Dağları'nda yaşayan bazı Perulular hâlâ khipu yapıyorlar. Ancak bu khipu'lar bilgileri ya da sayıları kaydetmek değil süsleme amacıyla kullanılıyor. Siz de khipu yapmayı deneyebilirsiniz. Khipu'lardan takı yapabilirsiniz ya da bunları odanızı süslemek için kullanabilirsiniz.

Khipu yapmak için bir makas, bir sandalye, çeşitli kalınlık ve renklerde

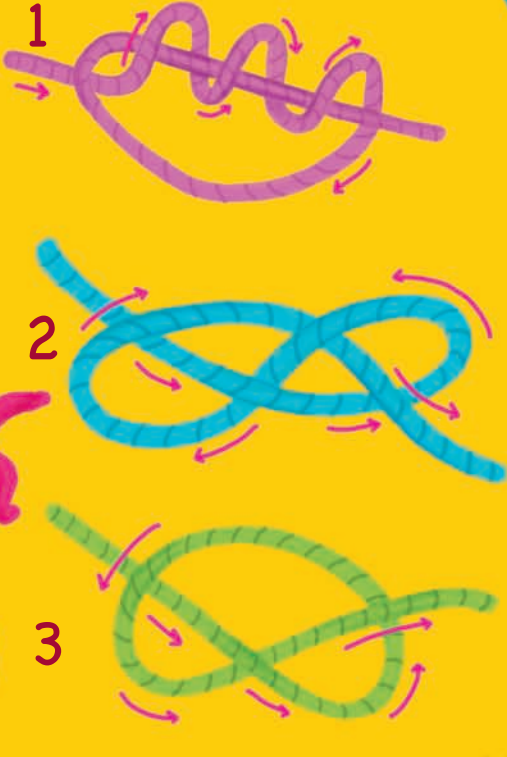
ipler hazırlayın. Kalınca bir ipi sandalyenin arkasına tutturun. Diğer ipleri, bu ipin üzerine bir uçlarından bağlayın. İplerin farklı yerlerine farklı büyüklüklerde düğümler atarak kendi khipu'nuzu oluşturun. Khipu'larla odanızı süsleyebilir ya da takı yapabilirsiniz. Hatta sınıf arkadaşlarınızla birlikte kocaman bir khipu da yapabilirsiniz.

2 r"iyle Süslemeler Yapalım

Khpu Yaparken

Kullanabileceğiniz Düğümler

İşte üç ayrı düğüm çeşidinin yapılışı!

Düğümle, tamamladığı zaman bu şekilde görünür.

Biliminsanları Khpu'ları İnceliyor!

Günümüze kalmış olan 600 kadar khpu müzelerde korunuyor. Biliminsanlarının khpu'lar üzerinde yaptığı incelemeler sonucunda, İnkalara ilişkin pek çok bilgi elde edilmiş. Örneğin, İnka İmparatorluğu'nun 15. yüzyılda kurulduğu ve 1532'de Avrupalı kâşiflerin Peru'ya gelmesine değin sürdüğü khpu'lardan öğrenilmiş. Ayrıca bölgeye yerleşen Avrupalıların, İnkaların khpu'lar aracılığıyla gizlice haberleştiklerini düşünerek binlerce khpu'yu yok ettikleri de bu incelemeler sonucu anlaşılmış.

Düğümleleri harf, sözcük ya da sayıları simgeleyecek şekilde de kullanabilirsiniz. Örneğin, 29 düğüm çeşidi geliştirerek kendinize şifreli bir alfabe oluşturabilirsiniz.

Zuhal Özer

Çizim: Pınar Büyükgöral

Kaynak: Kohl, M. F., Potter, J., Global Art, 1998